

ENUTi Uudised 1/2002

Sisukord

- Toimetajalt
- Globaalsest kohalikuks ja kohalikust globaalseks / Reet Laja
- Eesti aruanne CEDAW komitee istungil ÜRO-s/ Selve Ringmaa
- Soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu/ Mari-Liis Sepper
- ENUT-i kampaania soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu toetuseks/ Eha Reitelmann
- Balti- ja Põhjamaade kampaania naistega kaubitsemise vastu/ Kristiina Luht
- Inimkaubitsemist ei tohi taluda! - mõned tähelepanekud üle-Euroopaliselt konverentsilt/ Marion Pajumets
- Meie külaline – Tiiu Kera/ Ilvi Jõe-Cannon
- Suzanne Lie ja ENUT/ Ilvi Jõe-Cannon
- Tegusad ja tunnustus väärivad naised meie keskel/ Eha Reitelmann
- Sündmused
- Elektrooniline info, kontaktid

Toimetajalt

2002. aasta esimesel poolel ei leidnud ENUT oma infolehele finantseeringut. Sellepärast, ei olnud võimalik "ENUT-i Uudiseid" aasta esimesel poolel välja anda. Sellel sügisel finantseerib Norra välisministeerium oma *Plan of Action for Candidate Countries to the EU* ENUT-i kuue kuulist projekti, mille käigus täiendatakse andmebaase ja kodulehekülge, laiendatakse raamatukoguteenuseid ning antakse eesti ja inglise keeles välja kaks numbrit "ENUT-i Uudiseid".

Käesolev ajaleht on esimene selle projekti raames välja antav number. Oleme tänulikud Norra välisministeeriumile ENUT-i toetamise eest. Samuti täname *Democracy Commission* 'it ja USA saatkonda Tall-innas, kelle toetus on abiks selle numbri välja andmisel.

Globaalsest kohalikuks ja kohalikust globaalseks

Reet Laja, ENUT-i juhatuse esinaine

ENUT-i tegus tööaasta algas seminariga "Globaalsest kohalikuks ja kohalikust globaalseks," Tallinna Pedagoogikaülikoolis 12-13. jaanuaril 2002. aastal (vt. pikem ülevaade ENUT-i koduleheküljel).

Seminari eesmärgiks oli analüüsida ja anda hinnang ÜRO Naiste Diskrimineerimise Kõigi Vormide Likvideerimise Konventsiooni (CEDAW) täitmise Eesti riigi raportile enne riigi delegatsiooni raporti kaitsmist jaanuari teisel poolel ÜRO-s.

- tutvustada soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõud
- arutada läbi naisorganisatsioonide ja nende ümarlaudade tähtsamad tegevussuunad alanud aastal

Seminar oli mõeldud naisorganisatsioonidele, kelle esindajaid osales seminaril oodatust palju rohkem, kokku üle 90 inimese.

Seminari sissejuhatavas osas said sõna kõikide maakondade/ümarlaudade esindajad. Kohal olid kõikide maakondade, välja arvatud Rapla, Järva- ja Hiiumaa esindajad. Kohalolnud maakonnad olid kõik esindatud 3-6 naisega. Ümarlauad/maakonnad tegid lühikokkuvõtted oma eelmise aasta tegevustest – palju on neil liikmeid, kuidas võrgustik ja naisorganisatsioonide kohalik ümarlaud (kui on olemas) toimib. Konkreetsetest tegevustest toodi põhiliselt välja korraldatud seminare, liikmete koolitamist, koostööpartnerite otsimist. Samuti viidati erakondade naisühenduste eestvedamisele mitmete ürituste puhul.

Järgnes ÜRO CEDAW konventsiooni ja Eesti raporti lühike tutvustus. CEDAW konventsioon on rahvusvaheliste inimõiguste minimaalseks normiks. Need normid peaksid kuuluma siseriiklikesse seadustesse ja tagama vastavate poliitikate rakendamise tegelikkuses. Eesti ühines konventsiooniga juba 10 aastat tagasi.

Naisorganisatsioonide roll raporti puhul on selge – muutuda passiivsetest organisatsioonidest elulisteks, analüüsivateks ja teavitavateks üksusteks. Selleks saatis ENUT CEDAW riigiraporti detsembris 2001 naisorganisatsioonidele läbivaatamiseks. Ümarlaudukutsuti üles koguma materjale naiste ja meeste olukorrast, sest Eesti ühiskonnas ei arvestata võrdõiguslikkuse põhimõtetega. CEDAW konventsiooni järgimist kajastava Eesti riigi poolse raporti läbiarutamine ja hinnangu andmine seminaril toimus viies temaatilises töörühmas – töö- ja pereelu ühitamine, naistevastane vägivald, võrdsus perekonnas ja peresuhted, naiste ja meeste tervis, poliitika ja avaliku elu mõjutamine.

Paneeldiskussioonil arutleti soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu üle, mis jõudis lõpuks Riigikogusse. Räägiti eelnõu saamisloost, sisust ja seaduse ülesehitusest. Käsitleti poliitilist aspekti seaduse elluviimisel ja asjade hetkeseisu Riigikogus. Palju hakkab sõltuma sellest, kuidas me tulevikus seda seadust rakendada hakkame. Vaja on saavutada valmisolek selle seaduse kasutamiseks, mis on ka naisorg-anisatsioonide töö – tuleb mõelda naisliikumise taktikale võrdõiguslikkuse seaduse toetamisel.

Naisorganisatsioonide käesoleva aasta koostööd käsitlevas osas jaotati osavõtjad kolme töörühma. Igas rühmas arutati ühiselt läbi kolm põhiteemat – esiteks,

naiste võrgustik (ümarlauad) või katusorganisatsioon; teiseks naiste üle-eestilise kongressi/ konverentsi kokkukutsumine 2002. aasta lõpus või 2003. alguses, sellel käsitletavat teemat ja kolmandaks naiste piirkondlike ümarlaudade ühisteemad 2002. aastal.

Arutlusel kas katusorganisatsioon või võrgustik, oldi ühel meelel, et kaasaegne lähenemine naiste koostöös on võrgustik (katusorganisatsiooni loomisel lakkaks võrgustik eksisteerimast, kõik liikmesorganisatsioonid jääksid lootma katuse tegevusele). Katusorganisatsioon toimib hästi siis, kui liikmesorganisatsioonid ise on tugevad ja enesekindlad. Kui osa organisatsioone on nõrgemad partnerid, on otstarbekam koostöövorm ümarlaud, mis arvestab kõigi partnerite arvamusi.

Naisorganisatsioonide võrgustikus – piirkondlikes naisorganisatsioonide ümarlaudades – tuleb koostööreglement meelde tuletada ja üle rääkida, sest ümarlaudades on palju uusi liikmeid. Nii piirkondlikes kui ka üle-eestilises naisorganisatsioonide ümarlauas korraldaksid organisatsioonid järjekorras ümarlaua kogunemisi ja oleksid võrdsed partnerid.

Teise arutlusteemana - üle-eestilise kongressi/konverentsi jaoks pakuti välja järgnevad teemad:

- meedia (naiste kujutamine meedias, vägivald jne)
- töökohtade loomine, naisettevõtlus, majandus
- naistega kaubitsemise
- kolme sektori (riigi-, era ja kolmanda e. mitte-tulundusühenduste) koostöö

Kolmanda punkti, ümarlaudade ühisteemad 2002, all toodi välja:

-Euroopa Nõukogu Sotsi-aalharta täitmise jälgimine Eestis. Seda eriti otseselt naisi puudutavate artiklite osas. Just naisorganisatsioonide ja nais-organisatsioonide

ümarlaudade survele võeti Eestis need naisi puudutavad artiklid arvesse. Jälgida, mis toimub maakondades- kas on töökohti loodud, kas naised pääsevad õppima ja ennast täiendama jne.

- ümarlaudadevaheline koostöö- tegevusplaan, pikemaajaline strateegia, ühised rahastamise printsiibid, koostöölepped maakonna ja erasektoriga
- leida võimalus võrdõiguslikkuse teemalise sõnastiku kordustrükiks. Välja antud "100 sõna" tiraaz on lõppenud aga vajadus sõnastiku järele on piirkondlikes ümarlaudades suur.
- naiskandidaatide osaluse suurendamine kohalikel valimistel
- naisettevõtlus ja tööhõive majanduspoliitika osana
- haridus(kutseõppe olukord, koolitoit, koolikohustuse täitmine)
- pereseadus ja peresuhted
- jätkusuutlik areng ja iive

Leiti, et oluline oleks kõigis piirkondlikes ümarlaudades kogu teave edasi anda ümarlaua teistele liikmetele ja muidugi ka oma organisatsioonide liikmetele. Samuti leiti, et igal ümarlaul on mõtet koostada hea koostöö tavad. Välja pakuti ka naiste suvekooli idee.

Taustast

Eesti liitus rahvusvahelise konventsiooniga naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW) juba 1991. aastal. Selle konventsiooni rakendamise kohta tuleb kõigil selle konventsiooniga liitunud riikidel esitada iga nelja aasta järel aruanne spetsiaalsele ÜRO CEDAW komiteele. Eesti aga sai oma ühise esimese, teise ja kolmanda raporti valmis alles 2000. aastal. See vaadati läbi komitee istungil 2002. aasta alguses.

CEDAW komiteel on 23 liiget ja selle istungid toimuvad kaks korda aastas - jaanuaris ja juunis. Komitee on valmis vastu võtma riigiraportist sõltumatut informatsiooni nii rahvusvahelistelt organisatsioonidelt kui kohalikele naisorganisatsioonidelt. Lisateabe kogumise eesmärgiks on täielikuma pildi saamine iga riigi naiste probleemidest.

Lühidalt Eestis tehtud eeltööst naisorganisatsioonide arvamuste kogumisel

Teave Eesti aruande läbivaatamisest jõudis 2001. aasta sügisel kõigepealt Anu Laasini. Kontakti saamiseks võimalikult paljude naisorganisatsioonidega palus ta ENUT-i abi. Nii saadeti 2001. aasta novembris laiali riigiraporti eestikeelne versioon ja konsulteeriti esialgu erinevate naisorganisatsioonidega emaili teel. Kuna see ei andnud erilisi tulemusi, siis korraldati detsembris üleskutset riigiraportit lugeda ja analüüsida juba koos pikemate seletustega selle eesmärgist ja tähtsusest. Samas kaasati analüüsi ka erinevaid eksperte. Kuigi lõpp-tulemusena osutus võimatuks täielikult ja tõhusalt nende ekspertide panust ära kasutada, aitas see oluliselt paremini mõista, kuidas riigiraporti kriitikat paremini sisuliselt ja vormiliselt esitada.

Esialgse kava kohaselt oleks tulnud nais-organisatsioonide kriitiline raport saata ära juba detsembris. See oli aga niivõrd lühikese etteteatamise puhul loomulikult võimatu. Seetõttu oli aastavahetusel plaanis naisorganisatsioonide esindajatele ainult tutvustada CEDAW konventsiooniga seotud teemasid. Selleks korraldas ENUT Tallinnas 12.-13. jaanuaril 2002 seminari "Globaalsest kohalikuks ja kohalikust globaalseks".

Senitehtud tööd ei jäänud siiski lõpule viimata. Anu Laas töötas jaanuari esimese poole jooksul iseseisvalt kriitilise raporti kallal, pärast ENUT-i seminari lisati sinna emaili teel laekunud ja seminarilt kogutud naisorganisatsioonide ettepanekuid. Läbirääkimistel CEDAW komitee kantseleiga leiti võimalus esitada riigiraporti kriitika otse komiteele, kui materjalid ise koosolekul välja jaga-da. Raporti tõhustamisel oli palju abi ENUT-i juhatuse märkustest. Kriitiline raport, mille viimasele versioonile ei jõutud küll piisavat tagasisidet koguda, saadeti laiali ka eesti nais-organisatsioonidele ja sellele on laekunud mitmete naisorganisatsioonide toetusaval-dused.

CEDAW-ga seotud konsulteerimise protsess näitas naisorgan-isationsioonide koostöö tähtsust ja tõhustas seda. Samas näitas CEDAW aruandele tagasiside kogumine, kui raske on lühikese aja jooksul keerukate küsimuste lahendamiseks organisatsioone koondada. Kindlasti tuleb saadud kogemus kasuks Euroopa Sotsiaalharta kriitika ettevalmistamisel, mis samuti lähi aegadel ees seisab.

Komitee istung

CEDAW komitee 26. istung toimus 2002. aasta 4. jaanuarist 1. veebruarini ÜRO-s. Sessiooni alguses võeti vastu komitee uued liikmed ja hinnati komitee tegevust istungitevahelisel perioodil. Põhiküsimusena vaadati läbi Eesti, Fidzi, Islandi, Portugali, Sri Lanka, Trinidadi ja Tobago, Uruguai ja Venemaa aruanded ning tegeleti soovitude ettevalmistamisega. Lõpuks pandi kokku 27. istungi esialgne kava ning võeti vastu 26. istungi aruanne.

Riikide aruannete esitamistele lubatakse ka kuulajaid, komitee omavahelised arutelud on suletud. CEDAWkomitee soovitusel saadetakse istungil käsitletud riikidele laiali. Seejärel on kohalikel naisorganisatsioonidel võimalik neile meedia ja valitsuse tähelepanu juhtida ning rakendamiseks survet avaldada.

Eesti aruande põhipunktid kanti ette riigi esindajate poolt 23. jaanuaril. CEDAW komitee liikmete küsimustele vastati 29. jaanuaril. Naisorganisatsioonide esindajatel oli võimalus tutvustada komitee liikmetele oma seisukohti ja juhtida tähelepanu riigiraporti probleemsetele lõikudele. Seda tehti koosolekute vaheajal eraviisilistes vestlustes nii enne kui pärast riigi ettekannet. Eesmärgiks oli aidata komitee liikmetel formuleerida oma küsimusi ja hiljem soovitusi Eesti riigile järgmise nelja aasta tegevuseks.

Märkused Eesti riigi aruandele jagati 21. jaanuaril laiali komitee liikmetele. Need olid mitmetele allikatele toetudes kogunud Eesti naisorgani-satsioonide esindajad Anu Laasi ja Selve Ringmaa. Isiklikult komiteele mater-jalide esitamise eel-liseks oli, et see andis võimaluse kokku leppida pikema vestluse aja mõneks järgneavaks päevaks.

Lähemalt istungist

23. jaanuaril kandis Eesti delegatsiooni juht Marina Kaljurand (välisministeerium) ette kokkuvõtte riigi aruandest. Eriti viimaseid arengutendentse puudutav informatsioon jättis komiteele väga hea mulje, mida nad ka korduvalt väljendasid. Samas märkisid nad ära aruande viibimist (esimene raport tulnuks esitada juba 1995.a.) ja mõningaid puudujääke. Näiteks ei olnud Eesti riik raportis vastanud CEDAW üldiste (kõiki riike puudutavate) juhiste kohta käivatele küsimustele. Korduvalt tunnustati Eesti püüdlusi jõuda soolise võrdõiguslikkuse küsimustes järele Põhjamaadele, mille eelduseks on Eesti naiste kõrge haridustase.

Kõige aktiivsemad olid küsimuste esitamisel CEDAW komitee need liikmed, kes olid pikemalt vestelnud meie naisorganisatsioonide esindajatega. Mitmed esitatud küsimused, nagu näiteks riikliku soolist võrdõiguslikkust tagava süsteemi suhteline nõrkus ja ressursside puudus, naisorganisatsioonide ebapiisav kaasamine ja toetamine, olid tõstatatud just kriitilises raportis.

Kõigi maade jaoks oli valitud üks komitee liige, kes pidi arutatust hiljem kokkuvõtteid tegema. Eesti puhul oli selleks inimeseks Maria Regina Tavares da Silva Portugalist. Selve Ringmaa vestles temaga korduvalt mitmetel teemadel ning selgitas talle muuhulgas põhjalikult soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu vastuvõtmise käiku ja selle hetkeseisu. See seaduseelnõu on oluliseks osaks riigiraportis, millele seal erinevate artiklitega seoses korduvalt viidatakse ja mille vastuvõtmisest paljude prob leemide lahendusi loodetakse. Veel paistsid sügavama huviga Eesti vastu silma Hanna Beate Schöpp-Schilling (Saksamaa) ja Göran Melander (Rootsi). Ivanka Corti (Itaalia) oli

huvitatud Ida-Euroopa riiki-dest üldiselt, aga ka naisorga-nisatsioonide koostööst Eesti näitel ning nais-liikumise tä-hendusest ja omapärast Ida-Euroopas.

Kokkuvõtteks

Tuleb tõdeda, et naisorganisatsioonide esindajana CEDAW komitee töö jälgimine ja erinevate komitee liikmetega diskuteerimine oli mitmeti kasulik. Esiteks oli oluline mõista, kuidas ÜRO konventsioonide järelevalve ja aruandlus üldse toimub, sest sellest ei ole Eestis palju räägitud. Teiseks tõstasid komitee liikmed kõrvaltvaatajatena uusi vaatenurki Eesti olukorra analüüsimiseks. CEDAW konventsiooni aruande koostamine peaks tegelikult aitama ühiskonda analüüsida ja endale tulevikuks sihte seada. Naisorganisatsioonid saavad selles protsessis probleemsetele valdkondadele riigi tähelepanu juhtida.

Kolmas, juba konkreetsem mõte, mis arenes vahetust suhtlemisest komiteega New Yorgis, oli korraldada naisorganisatsioonide, riigi esindajate ja ühe või kahe CEDAW komitee liikme osavõtul Eestis konverents. Sellel üritusel saaksid naisorganisatsioonide esindajad ise tõstatada eesti naisi teravalt puudutavaid küsimusi ja suhelda otse komitee liikmetega.

Soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu

Mari-Liis Sepper, TÜ ja Marseille ülikooli õigusteaduse magistrant

Eelnõu sünd

Soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu (SVõS) eesmärk on viia siseriiklikusse õigusesse sisse Eesti Vabariigi poolt ratifitseeritud inimõigusdokumentides väljendatud meeste ja naiste vahelise võrdõiguslikkuse põhimõtted. Seega täidab Eesti riik seaduseelnõud vastu võttes oma õiguslikku kohust – aidata kaasa naiste ja meeste vahelise võrdõiguslikkuse muutumisele tegelikkuseks. Kõnealuse põhimõtte efektiivseks rakendamiseks Eesti siseriiklikus õiguses, määratleb eelnõu soolise võrdõiguslikkuse valdkonna põhimõisted, meetodid ja järelevalvemehhanismi.

Lisaks rahvusvaheliste inimõigusalaste kohustuste täitmisele on eelnõu vajalik Eesti seadusandluse kooskõlla viimiseks Euroopa Liidu õigusega. Viimane on Euroopa Liiduga ühinemise eeltingimuseks. Naiste ja meeste võrdse kohtlemise põhimõte lähtub Euroopa Liidus ning ühtlasi kogu Lääne-Euroopas tunnustatud põhiõigusest mitte olla diskrimineeritud soolise kuuluvuse alusel. Euroopa Ühenduse asutamislepingu Amsterdami versioonis on naiste ja meeste võrdõiguslikkusele antud ühenduse õiguse põhilise printsiibi tähendus. Sellepärast on soolise võrdõiguslikkuse printsiibi rakendamine laienenud majandussektorist ja eriti tööturuga seotud valdkondadest ka paljudele teistele elualadele.

Lähtudes eelpooltoodust, võttis Vabariigi Valitsus 2000. aasta aprillis vastu otsuse alustada sotsiaalministeeriumis tööd SVõS eelnõu välja-töötamisega. Eelnõu jõudis Riigikogusse esimesele lugemisele käesoleva aasta kevadel. 18. septembril 2002. aastal toimus eelnõu teine lugemine.

Seaduseelnõu sisu ja eesmärgid

Soolise võrdõiguslikkuse seaduse eesmärgiks on edendada naiste ja meeste vahelist võrdõiguslikkust ning tõkestada soolisel kuuluvusel põhinevat otsesest ja kaudset diskrimineerimist. Eelnõu näeb ette tööpakkumis-kuulutustes ja koolituses diskrimineerimise keelustamise. Lisaks antakse diskrimineerituile võimalus juhtumi kohtuväliseks menetlemiseks ja õigus nõuda kompensatsiooni. Samuti kohustatakse ametivõime muutma asjaolusid, mis takistavad võrdõiguslikkuse saavutamist. Eelnõu sätestab kohustused tagamaks naistele ja meestele *võrdsed võimalused* kõigis eluvaldkondades.

Kokkuvõtvalt soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu:

- a) defineerib valdkonna põhimõisted: soolise võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise, otsese ja kaudse soolise diskrimineerimise, seksuaalse ahistamise jne.
- b) keelab nii otsese kui kaudse soolise diskrimineerimise, pöörates erilist tähelepanu töösuhetele;
- c) kohustab era- ja avaliku sektori tööandjaid, riigi- ja kohalike omavalitsuste asutusi ning haridus- ja teadusinstituutide edendamata naiste ja meeste võrdõiguslikkust;
- d) on aluseks seaduse täitmist jälgiva institutsiooni (Soolise võrdõiguslikkuse komisjon) loomisele, sätestab selle ülesanded võrdõiguslikkuse edendamisel ja õiguskaitse menetluse;
- e) näeb ette nõuandva kogu (Soolise võrdõiguslikkuse nõukogu) loomise.

Vaidlused eelnõu üle

Esialgne eelnõu on läbi teinud ulatuslikud muudatused. Põhjuseks muuhulgas justiitsministeeriumi vastuseis eelnõule, kus käsitletakse eraldi soolise võrdõiguslikkuse probleemistikku. Praeguseks on justiitsministeeriumi poolt valminud alternatiivne võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise seaduseelnõu, mis asetab soolise võrdõiguslikkuse kõrvuti muuhulgas rassilise, etnilise ja puude alusel diskrimineerimise keeluga. Juhul, kui nn koondseadus Riigikogus vastu võetakse, muutub mitme aasta vältel tehtud ekspertide töö asjatuks. Veelgi enam, sisuline otsus teiste Euroopa riikide eeskujul käsitleda soolise ebavõrdsuse probleemi – üht ühiskonna valupunkti – eraldi seaduses, heidetakse kõrvale, kuna puudub tegelik soov probleemi lahendada.

Raskused eelnõu teel Riigikokku on seda sisuliselt mõjutanud. Esialgne eelnõu nägi sarnaselt Skandinaavia riikidele õigusnormi rakendamise järelevalvena ette Soolise võrdõiguslikkuse voliniku. Lisaks sellele andis eelnõu algvariant võimaluse diskrimineerija seadusevastast tegevust trahvi näol mõjutada ning diskrimineerimine ettekirjutuse sunnil peatada. Aja jooksul on eelnõu osa oma efektiivsusest kontrolli-mehhanismist kaotanud. Volinik asendati komisjoniga – ekspertide koguga, mis ei oma pädevust õiguslikult siduvaks ettekirjutuseks, tehes vaid soovitava iseloomuga otsuseid. Endiselt nähakse ette võimalus kohtu kaudu kahjude hüvitamiseks diskrimineerituile.

ENUT-i kampaania soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu toetuseks

Eha Reitelmann, ENUT-i projektijuht, kampaania koordinaator

ENUT on soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu käekäiku jälginud juba selle koostamise etapist alates. Samuti on meie esindajad osalenud Eesti Õiguskeskuse korraldatud soolise võrdõiguslikkuse teemalisel ümarlaul, mis toimus käesoleva aasta märtsis. Aprillikuus olid meie esindajad kohal Sakala keskuses toimunud Soolise võrdõiguslikkuse foorumil. Oleme toetanud eraldi soolise võrdõiguslikkuse seaduse vastuvõtmist. Soo temaatika käsitlemine ühises, kõiki diskrimineerimise valdkondi hõlmavas raamseaduses, ei taga meie arvates inimestele piisavat õiguskaitset ning ei võimalda positiivsete erimeetmete rakendamist.

Ootasime ja lootsime, et 2001. aasta hilissügisel Riigikogu menetlusse jõudnud, sotsiaalministeeriumi poolt põhjalikult ette valmistatud eelnõu, võetakse seadusena vastu enne parlamendi suvepuhkusele minekut. Kahjuks eelnõu vastuvõtmine takerdus.

Seetõttu koostasime kirja Riigikogu Põhiseaduskomisjonile ja Vabariigi Valitsusele, kus palusime meie ühiskonnale väga vajalik seadus kiiresti vastu võtta. Kirjaga ühines 16 naisorganisatsiooni, ära saatsime selle augustikuus.

Augusti lõpus pöördusime kõigi meie andmebaasis olevate naisorganisatsioonide ning teiste kodanikuorganisatsioonide poole üleskutsega ühineda meie uue, seekord avaliku kirjaga Riigikogule. Ka selles kirjas põhjendasime me seaduse vajalikkust ning palusime eelnõu kiiresti seadusena vastu võtta. Kirjaga ühines 63 organisatsiooni, sealhulgas ka Isamaaliidu, Eesti Keskerakonna, Rahvaerakonna Mõõdukad ja erakonna Res Publica naisteühendused ning Ühendus Vabariigi Eest - Res Publica tervikuna. Samuti liitusid meiega peale naisorganisatsioonide muud ühendused, näiteks Avatud Eesti Fond, Amnesty International Eesti esindus jne. Kõige enam oli ühinejate seas aga mõistagi naisorganisatsioone, sealhulgas ka Eesti Maanaiste Ühendus ja EENA (Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon).

Septembri algul käivitasime postkaardi-kampaania, mille käigus asjast huvitatud said saata makstud vastusega postkaarte Riigikogu Põhiseadus-komisjoni aadressil. Kaartidele trükitud sõnum toetas samuti soolise võrdõiguslikkuse seaduse kiiret vastuvõtmist.

Et olukord on veelgi komplitseerunud seoses valitsuse 24. oktoobri otsusega Riigikokku saata justiitsministeeriumi poolt ette valmistatud üldine võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu, on vaja soolise võrdõiguslikkuse seaduse toetuskampaniat kindlasti jätkata.

Balti- ja Põhjamaade kampaania naistega kaubitsemise vastu

Kristiina Luht, kampaania Eesti koordinaator

Naistega kaubitsemine on mitmetasandiline probleem, mille tõsidust on riiklikul tasandil hakatud mõistma suhteliselt hiljaaegu. Eesti meedia huviorbiidis on naistega kaubitsemine olnud varemgi. Seda teemat ei ole praktiliselt kunagi käsitletud inimõiguste vaatevinklist, mille rikkumisega on naistega kaubitsemise puhul aga

eelkõige tegu. Vajadus avalikkuse teavitamise järele on suur, kuna suhtumine inimkaubandusse koosneb pigem müütidest ja eelarvamustest kui tõesest infost. Seetõttu ei ole siiani olnud võimalik ei inimkaubanduse ennetamine ega ohvrite olukorra leevendamine.

2001. aasta juunis Vilniuses toimunud konverentsil *WoMen & Democracy* võtsid Balti- ja Põhjamaade võrdõiguslikkuse eest vastutavad ministrid vastu otsuse korraldada 2002. aastal ühine infokampaania naistega kaubitsemise vastu. Otsus põhines Rootsi võrdõiguslikkuse ministri Margareta Winbergi ettepanekul. Sama aasta augustis otsustasid kampaaniaga ühineda nimetatud riikide justiitsministrid. Ühise kampaania eesmärgiks on suurendada avalikkuse teadlikkust ning algatada diskussioone naistega kaubitsemisega seonduvate probleemide üle. Olgu öeldud, et kampaaniat finantseeritakse Põhjamaade Ministrite Nõukogu ja Põhjamaade valitsuste poolt.

Lisaks mitmetele ühistegevustele korraldatakse igas riigis oma kohalik kampaania lähtuvalt vastava riigi vajadustest ja olukorrast. Taani keskendub inimkaubanduse ohvriks langenud naistele; Soome püüab tõsta seksteenuste ostjate teadlikkust ja informeerida noori prostitutsiooni ja globaalse seksikaubanduse aspektidest. Island, Norra ja Rootsi keskenduvad meestele kui prostituutide ostjatele ja potentsiaalsetele klientidele; Läti tegeleb peamiselt ennetamisega; Leedu sihtgruppide teadlikkuse tõstmise ja ohvrite abistamisega.

Eesti kampaania on erinevatest projektidest koosnev ennetuskam-paania. Kaks projekti koguvad andmeid Eesti olukorra kohta. Üks neist on uurimus Eesti riigi suutlikkusest tõkestada ja ennetada naistega kaubitsemist. Uurimuse eesmärk on selgitada, milline on Eesti riigiametnike (piirivalve- ja tolli-ametnikud, politseinikud, juristid, välissaatkondade töötajad jne) valmisolek naistega kaubitsemise ja prostitutsiooni tõkestamiseks ning ennetamiseks. Projekti raames koostatakse infomaterjal, mis kajastaks Eesti olukorda prostitutsiooni ja naistega kauplemise osas. Koostatav infomaterjal peaks olema esimeseks sammuks inimkaubanduse vastase riikliku strateegia väljatöötamisel.

Teine uurimus on keskkoolilõpetajate teadlikkusest ja hoiakutest inimkaubanduse ja prostitutsiooni suhtes. Projekti eesmärk on selgitada tüdrukute suhtumist välismaal töötamise. Näiteks, kas nad suudavad näha seost ajalehtedes leiduvate pealtnäha neutraalsete tööpakkumiste ja prostitutsiooni vahel ning kui haavatavad ja kriitikavabad on potentsiaalsed ohvrid. Informatsioon tüdrukute vaadetest ja ootustest on vajalik kampaania edaspidiste tegevuste täpsemaks ja efektiivsemaks suunamiseks. Uurimusest koostatakse raport, mida kasutatakse ennetava tegevuse planeerimisel.

Järgmine projekt seisneb üldhariduslike õhtute korraldamises, mis hakkavad toimuma üle Eesti. Nimetatud tegevuse eesmärgiks on kohtadel inimkaubandusealase teadlikkuse tõstmine. Sihtrühmadeks on lapsevanemad, kohalik politsei, sotsiaaltöötajad, kohalike omavalitsuste juhid, naiste ümarlaudade esindajad, perekonnaõpetuse ja ühiskonnaõpetuse õpetajad, õpilasorganisatsioonide esindajad ja klassijuhatajad üle Eesti.

Lisaks eelnevale toimub 2002. aasta sügisel kolmes piirkonnas – Tallinnas, Ida-Virumaal ja Pärnus – koolitus naistega kaubitsemisest, mille sihtrühmadeks on keskkooliõpetajad,

noorsootöötajad, huviringi õpetajad ja kutsenõustajad. Need inimesed töötavad noortega iga päev ja suudavad muuta noorte hoiakuid. Noorsootöötajatel on võimalusi noorte teadlikkuse tõstmiseks, ennetades niimoodi nende ohvri rolli sattumist.

Lisaks loetletud koolitusprojektidele toimub noorteseminaril *Living for Tomorrow* inimkaubanduseteemaline õppepäev. Tegemist on 8-päevalise seminariga, mille sihtrühmaks on 14-18 aastased noored. Õppepäeva eesmärk on anda noortele infot inimkaubanduse ja prostitutsiooni kohta. See on lähedalt seotud teiste seminari teemadega, milleks on teadlikkus inimõigustest ja soolisest ebavõrdsusest; teadlikkus seksuaalsest tervisest ja turvalisusest, HIVist, AIDSist ning sugulisel teel edasikanduvatest haigustest. Seminari eesmärgiks on samuti noorte omaalgatuse toetamine ja juhendamine. Seminari läbiviimisel kasutatakse aktiivõppe meetodit.

Loodetavasti kujuneb kampaania käigus välja aktiivne valitsusväliste organisatsioonide koostöövõrgustik. Võrgustik võiks tegeleda nii inimkaubanduse ennetamisega kui aidata neid naisi, kes vajavad abi tavaellu tagasipöördumisel. Selline koostöö peaks kindlasti jätkuma peale kampaania lõppemist. Tõenäoliselt jääb kestma Eesti koostöö Põhjamaadega, kellel on tunduvalt rohkem kogemusi inimkaubandusega võitlemises. Inimesed ja organisatsioonid, keda huvitavad kampaania üksikasjad või kel soov mingil viisil osaleda – kas siis saada koolitust, toetada kampaaniat või kellel on lihtsalt häid ideid edasise tegevuse suhtes, võiksid võtta ühendust kampaania koordinaatoriga aadressil kriistiina.luht@sm.ee.

Inimkaubitsemist ei tohi taluda! - mõned tähelepanekud üle-Euroopaliselt konverentsilt

Marion Pajumets, ENUTi projektijuht, Eesti Humanitaarinstituudi sotsioloogia magistrand

18-20. septembril kogunesid Euroopa riikide esindajad Euroopa Parlamenti, Brüsselisse, et laiendada ja tugevdada inimkaubitsemise vastastast tegevust. Inimkaubitsemise ennetamise ning selle vastu võitlemise valmidust kinnitas riigivõimude, rahvusvaheliste organisatsioonide ja mittetulundusühingute tippesindajatest koosnev 500 liikmeline seltskond. Esindatud oli arvukalt sise-, välis- ning justiitsministreid, rääkimata soolise võrdõiguslikkuse eest vastutavatest ministritest. Lisaks tutvustasid oma seisukohti Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni juht Brunson McKinley, Põhjamaade Ministrite Nõukogu juht Suren Christensen, Europoli juht Willy Bruggeman, Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni ning rohkete teiste rahvusvaheliste organisatsioonide tipud.

Konverentsi korraldamise ajendiks oli senisest tõhusamate inimkaubitsemise vastaste strateegiatega väljatöötamise vajadus seoses Euroopa Liidu laienemisega. Valmidust inimkaubitsejatega võidelda tulid kinnitama arvukalt endise sotsialistliku bloki liidreid. Meie riigivõim ei pidanud Brüsselisse oma esindaja saatmist vajalikuks. Ilmselt on Eesti prioriteediks majandusküsimused ning alles seejärel inimeste käekäik. Vaatamata Eesti negatiivsele iibele võib valitsuse käitumisest välja lugeda, et meie naiste ning laste müümist ning nende kallal vägivalda toimepanemist ei peeta riiklikult oluliseks probleemiks. Siinkohal võiks märkida, et oluliselt suurema rahavaarvuga Ukraina,

Moldaavia, Rumeenia ning Venemaa saatsid oma esindajad konverentsile toonitama kuivõrd väärtustatakse neis riikides inimväärikust ja inimelu.

Nagu mainitud, ei olnud esindatud kõik Euroopa riigid, kuid kohalolijad leidsid üksmeelselt, et kaasaegse orjakaubanduse ohjeldamiseks tuleb sellega senisest otsustavamalt võidelda. Küll aga murendasid üksmeelt erinevad arusaamad tõhusate võitlusprintsipiide osas.

Eriti terav põhimõtteline vastuolu kerkis üles ühelt poolt Põhjamaade ning teisalt Hollandi ja Saksamaa poolt juhitud riikide blokkide vahel. Esimesed seovad inimkaubitsemist tihedalt prostitutsiooniga. Leitakse, et inimkaubitsemisele piiri panemiseks on vaja eelkõige likvideerida prostitutsioon ning seda õigustavad ühiskondlikud normid, mis muudavad naised meeste objektideks. Saksamaa ja Holland seevastu tunnustavad prostitutsiooni kui üht elukutset teiste seas. Nad ei nõustu Skandinaaviariikides levinud seisukohaga, mille kohaselt inimese ostmine ja müümine on olemuslikus vastuolus inimväärikusega. Nii tekib olukord, kus kaks leeri mõistavad küll inimkaubitsemise hukka, kuid käsitlevad selle ulatust, põhjuseid ning piiramisvõimalusi erinevalt. Selgus, et Euroopas üsna keeruline jõuda kokkuleppele orjakaubitsemise vastu võitlemise põhimõtete ning definitsiooni osas.

Teine teema, mida ühed konverentsil osalejad püüdsid igati vältida, teised aga igal võimalusel üles tõsta, on seotud inimkaubitsemise ohvri deporteerimisega. Mitmed riigid, nagu näiteks Itaalia ning Belgia võimaldavad kaubitsejate käest pääsenud ohvril jääda mõneks ajaks sihtkohariiki, et ta saaks läbitud katsumustest toibuda. Teised riigid eelistavad ohvri kiiremat deporteerimist, iseäranis kui teda ei saa kasutada inimkaubitseja(te) seaduserikkumise tõendamiseks. Ohvrikeskse suhtumise poolest on kõige kaugemale arenenud Itaalia. Vaatamata sellele, kas ohver nõustub kohtus tunnistust andma või mitte, võimaldab Itaalia seadusandlus tal riiki jääda esmalt mõneks kuuks ja vajadusel lõplikult.

Inimkaubanduse ohvrite kohtlemisel satuvad konflikti kaks suhtumist. Esimene neist käsitleb inimkaubitsemist migratsiooni ja kuritegevuse seisukohalt, teine inimõiguste ning ohvri vaatepunktist. Esimese peaeesmärgiks on kurjategijaid teenitult karistada, teise poolt pööratakse peatähelepanu ohvriinimõiguste ning inimväärikuse taastamisele. Esimese lähenemise puhul jääb ohver ohvriks ka siis kui ta kohtus ei tunnista ning ohvritel on õigus igakülgselt abile. Mõistagi on ohvrikeskne suhtumine riigile äärmiselt kulukas. Tuhandetele arengumaadest pärit naistele ja noorukitele tuleb kindlustada arstlik, psühholoogiline, juriidiline ja majanduslik nõustamine. Lisaks tuleb ohvritele õpetada selgeks kohalik keel ning leida neile töö. Isegi kõik rikkad riigid ei ole valmis sellist koormat endale võtma. Märksa odavam variant on kuritarvitatud ja petetud naiste kiire deporteerimine.

Asjaolu, et Eesti poliitikud eiravad Euroopas aktuaalseid inimkaubitsemise alaseid diskussioone ning kogunemisi, ei kindlusta paraku eesti neidude ja naiste turvalisust. Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni hinnangul satub aastas ligikaudu 500 eestlannat inimkaubitsejate mõju alla. Kui lugeda kokku kõik Eesti keskkoolid ning gümnaasiumid, siis tähendab see igast lennust keskmiselt kaht neidu. Naistega äritsemine ei toimu kusagil kaugel, piiri taga. See leiab aset siin ja praegu. Seetõttu peaks meie vabariigi prioriteetsete probleemide ring laienema kiiresti inimkaubitsemisele. Siis

võib loota, et Eesti lähtub kaubitsemise ennetamisel, kurjategijate karistamisel ning ohvriabis Brüsseli kogunemiseks väljatöötatud deklaratsioonist. Veel enam, et järgmisel üle-Euroopalisel inimkaubitsemise vastasel konverentsil leiab laudu, millel märke "The Government of Estonia."

Suzanne Lie ja ENUT

Ilvi Jõe-Cannon, ENUT-i tegevdirektori kohusetäitja

Oslo ülikooli professor ja naisuurimusprogrammi endine juht Suzanne Lie, on juba alates 1992. aastast tegelenud soolise võrdõiguslikkuse temaatikaga Balti riikides. 1992. aastal esines ta naisuurimuse alaste loengutega Tartu Ülikoolis. 1995.aastal, kui Suzanni abikaasa Kai Lie sai Norra saadikuks Eestis, tekkis Suzannil idee rajada Eestisse naisuurimuskeskus. Kohapeal oli juba olemas sama meelt naistest tuumik. Suzanne kohtas 1996. aasta lõpul Kanada eestlast Eda Seppa, kes oli Ontario provintsi abiga kokku pannud mahuka feminismialase raamatukogu. Edal oli samuti kavas Eestisse naiskeskuse rajamine ning nüüd hakkas idee reaalselt kuju võtma. Suzanne Lie, Eda Sepp ja professor Voldemar Kolga moodustasid väga hea tiimi ning vallutasid Eesti nagu tornaado.

Tallinna Pedagoogikaülikooli rektor Mait Arvisto mõistis, et naisuurimuskeskus toob kõrgkoolile ja nõukogude okupatsiooni järgse Eesti demokraatia arengule tervikuna kasu. Rektor andis nõusoleku rajada Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT) Tallinna Pedagoogikaülikooli juurde. 1997. aasta aprillis registreeriti keskus mittetulundusühinguna.

Suzanne töötas välja lepingu Oslo ülikooliga, töötades samal ajal Tallinnas ENUT-i akadeemilise direktorina. Üheks tema eesmärgiks oli koolitada välja keskuse töötajad. Samuti taotles ta keskuse sisustamiseks raha mitmetelt fondidelt – Põhjamaade Ministrite Nõukogu, UNDP, Tallinnas asuvad välisriikide saatkonnad. Eda Seppa muretsetud raamatud toodi ENUT-isse ja nii pandi alus keskuse raamatukogule. Suur hulk Tallinna Pedagoogikaülikooli õppejõude on osalenud keskuse üritustel ja lülitanud oma loengutesse feministlikke teemasid.

Keskuse tegevust rahastas aastatel 1998-2000 PHARE Demokraatia Programm. Rahastatud projekt sisaldas endas konverentside, seminaride ja ümarlaudade korraldamist, ajalehe ENUT-i uudised väljaandmist eesti ja inglise keeles ja Eesti esimese interdistsiplinaarse nais- ja meesuuringute ajakirja Ariadne Lõng väljaandmist. Ajakiri ilmub aastast 2000.

Suzanne näeb ENUT-i rolli ühe osana Põhja Euroopa kodaniku-ühiskonnast. Alates asutamisest on ENUT-i tegevuse eesmärgiks olnud soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja demokraatlike arengute toetamine kõigis ühiskonnaelu sfäärides.

2000. aasta sügisel sai läbi saadik Kai Lie ametiaeg Tallinnas ja Suzanne pöördus tagasi kodumaale. Ta on jäänud ENUT-i aktiivseks toetajaks ning jätkab keskusega emaili ja faksi teel suhtlemist vähemalt kaks-kolm korda nädalas. Samuti on Suzanne jätkuvalt Ariadne Lõnga toimetuse kolleegiumi ja ENUTi nõukogu liige. Tänu Suzannile sai ENUT

tänavu Norra välisministeeriumilt rahalise toetuse Põhja- ja Baltimaade regionaalse naiste infokeskuse arendamiseks ja oma raamatukogu kaasajastamiseks. Samast toetusest rahastatakse ka ENUTi uudiste käesoleva ja järgmise numbri väljaandmist.

MEIE KÜLALINE

Ilvi Jõe-Cannon, ENUT-i tegevdirektori kohusetäitja

Maikuu külastas Eestit ja tutvus muuhulgas ka ENUT-iga Tiiu Kera. Ta oli kõrgeima sõjaväelise auastmega Eesti päritolu ohvitser USA kaitseväes. Tiiu Kera sündis 1945.aastal Saksamaal Eesti pagulaste peres. Tema vanemad põgenesid Eesist 1944. aasta suve lõpul. Pere emigreerus USA-sse 1949. aastal ning Tiiu kasvas üles Rochesteris, New Yorgi osariigis. Bakalaureusekraadi omandas ta Valparaiso ülikoolis Indiana osariigis, magistrakraadi poliitikateadustes ja ajaloos sai Tiiu Kera Indiana Ülikoolis.

Tiiu Kera teenistuskäik algas USA Õhujõudude Euroopa peastaabis õhuväe ajaloo toimetajana. 1973. aastal lõpetas ta USA *Officer Training School*'i. Kokku teenis Tiiu Kera USA õhuväes nii kodu- kui välismaal 28 aastat. Näiteks aastatel 1990-1991 oli ta USA Õhujõudude esindaja Harvardi Ülikooli Rahvusvaheliste Suhete Keskuses. 1993-1995 oli Tiiu Kera USA kaitsejõudude atašee Balti riikides asukohaga Leedus. 1995. aastal ülendati ta brigaadikindraliks ja määrati USA Strateegilise Kaitseväe Staabi luureosakonna direktoriks. 1998. aastal ülendati ta kindralmajoriks ja määrati USA Riikliku Julgeoleku Agentuuri kaitseväe osakonna keskteenistuse ülema asetäitjaks. Tiiu Kera lõpetas õhuväeteenistuse 2002. aasta veebruaris ja on nüüd vanemnõunik Washingtonis asuvas Strateegilise ja Rahvusvahelise Teaduse Keskuses. Samuti on ta seotud teiste ajutrustide, nagu näiteks Woordow Wilsoni Keskusega, osaleb Raadio Vaba Euroopa ja valitsusvälise organisatsiooni Naised ja Rahvusvaheline Julgeolek tegevuses. Tiiu Kera on samuti Balti- Ameerika Fondi ning Külma Sõja Muuseumi nõukogude liige ning osaleb Eesti-Ameerika Rahvuskomitee töös.

Tegusad ja tunnustus väärivad naised meie keskel

Eha Reitelmann, ENUT-i projektijuht

Projekti tutvustus

Projekt on esimene osa mahukamast programmist "Eesti naised läbi aegade." Meie eesmärgiks on tõsta esile ja tutvustada laiemale avalikkusele naisi, kes on oma tegevusega oluliselt mõjutanud oma küla, valla, linna, maakonna või kogu Eesti elukorraldust ja arengut, jäädvustada need andmed ajaloo tarbeks ning tuua välja naiste oluline roll elu edendamisel Eestis taasiseseisvumise ajal (alates 1987. aastast).

Oma ettepanekuid saavad teha nii organisatsioonid kui üksikisikud. Selleks palume ENUT-isse saata esitaja(te) allkirjastatud kiri, milles on põhjendus, miks just see kandidaat esitatakse ja andmed tema kohta.

Andmed peaksid sisaldama peale nime ka sünniaega, elukohta, lõpetatud õppeasutust ja lõpetamise aastat, omandatud eriala, töökohta ja ametit, erakondlikku kuuluvust, kuulumist muudesse organisatsioonidesse, hobisid ja muud vajalikuks peetavat teavet. Lisaks palume kandidaadilt kirjalikku nõusolekut oma nime ja esitatud andmete avalikustamiseks ning fotot.

Tegusate naiste leidmiseks pöördub ENUT kõigi oma andmebaasis olevate naisorganisatsioonide ja piirkondlike naiste ümarlaudade poole, samuti kohalike kultuuriasutuste ja koolide poole. Ettepanek esitada omapoolseid kandidaate tehakse ka kohalikeleomavalitsustele ja maavalitsustele ning tööandjate ja töövõtjate ühendustele.

Esitatud andmed vaatab läbi ENUT-i juurde moodustatud komisjon, mille koosseisus on ENUT-i, sotsiaalministeeriumi ja suuremate naisühenduste esindajad. Komisjon saadab laekunud ettepanekud tutvumiseks ja oma seisukoha andmiseks ka vastava piirkonna naiste ümarlauale.

Komisjonil on õigus küsida esitajalt täpsustavaid andmeid ja esitatud kandidaat tagasi lükata, kui andmed või põhjendus on ebapiisavad. Seejärel avalikustatakse materjalid maakondade kaupa ENUT-i kodulehel. Tunnustust väärivate naiste andmete juures avaldatakse ka nende esitajad. Ootame ettepanekuid nende naiste kohta, kes on sel ajavahemikul midagi olulist ära teinud oma piirkonna või kogu Eesti arengu heaks. **Ettepanekuid saab esitada kuni 31. detsemberini 2002.**

Projekti ajakava

Ettepanekute esitamise viimane tähtaeg 31. detsember.

Jaanuaris teeb komisjon kokkuvõtted 13.-14. veebruaril Tallinnas toimuvaks Läänemeremaade naiste konverentsiks *WoMen and Democracy* valmib projekti tulemusi tutvustav infomaterjal. Järgnevad programmi teine ja kolmas osa, mille käigus kogutakse materjale Eesti naistest varasematel aegadel.

SÜNDMUSED

Filmiõhtu

Teisipäeval, 19. novembril oli ENUT-is võimalik vaadata dokumentaalfilmi "The Vienna Tribunal: Women's Rights are Human Rights".

See liigutav ja mõjuv dokumentaalfilm oli kokkuvõtte 1994. aastal Viinis ÜRO ülemaailmsel

inimõiguste konverentsil toimunud kohtuprotsessist. Protsessi teemaks oli naiste inimõiguste rikkumine ning selle korraldus meenutas minevikus aset leidnud rahvusvaheliste tribunalide korraldust. Väarikate ning tunnustatud kohtunike ette astusid oma tunnistustega naised üle terve maailma.

Konverents "Soorollid Eesti kooliõpikutes"

ENUT ja Tartu Ülikooli haridusteaduskond korraldasid 23. novembril konverentsi "Soorollid õppekirjanduses." Konverents võttis kokku samateemalise uurimuse tulemused.

Esitleti projekti raames valminud artikli-kogumikku. Rohkem kui 60-ne haridusasjatundja, kirjastuste, autorite ning teiste asjasthuvitatute osalusel arutatleti meeste ja naiste kujutamise üle kooliraamatutes. Üritus toimus Tallinna Pedagoogika Ülikoolis. ENUT-ist on võimalik saada artiklikogumikku.

Loeng "Kehaimidz rahulolu ja rahulolematuse peeglis"

6. detsembril 2002 kell 16.00 toimub ENUT-is loeng teemal "Kehaimidz rahulolu ja rahulolematuse peeglis", mis käsitleb muuhulgas kehakaalu ning söömishäirete temaatikat. Loengut peab TPÜ Terviseuuringute Labori juhataja Eha Rüütel. Loengule järgneb diskussioon.

Kõik huvilised on oodatud!

Huvilistel teatada osalemissoovist ENUT-i telefonil

640 91 73. Kontaktisik Katri Eespere.

Arvutiõpe ENUT-is

Kord kuus korraldab Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse naisorganisatsioonide liikmetele arvuti kasutamise elementaarkursust. Kursuse jooksul õpivad osalejad kasutama tekstitöötlusprogrammi *Word*, saavad elektronposti aadressi ning õpivad emaili saatma ning omandavad Internetist teabe otsimise lihtsamad võtted. Õpe on tasuta ning kestab kokkulepitud ajal umbes kolm tundi. Huvilistel teatada osalemissoovist ENUT-i telefonil 640 91 73. Kontaktisik Marion Pajumets

ELEKTROONILINE INFO

NAISORGANISATSIOONIDE EMAILILIST

ENUT jaanuariseminaril tutvustat uut meililisti naistele ja naisorganisatsioonidele. Seminarist osavõtjatele anti ülevaate listis osalemise võimalustest ja innustati kõiki naisi oma headest algatustest meililistis ka teistele teada andma. Koostati meililisti tutvustav infoleht ja levitati nii meili teel kui ka näiteks Pärnu ümarlauakogunemisel. Meililistil on juba 69 liiget.

Kuidas liituda?

* Saatke aadressile listserv@lists.tpu.ee kiri, kasutades seda e-maili aadressi, millega soovite listi liikmeks astuda

- * Rida **Subject** jätke **tühjaks**
- * Kirja sisuks on üks rida – **subscribe naisorganisatsioonid**
- * Listi administraator liidab teid seejärel melilisti, selle kohta saate kirjaliku teate ka oma postkasti
- * Listi aadress on naisorganisatsioonid@lists.tpu.ee
- * Kui kirjutate sellele aadressile, edastatakse teie kiri kõigile listi liikmetele
- * **Probleemide** ilmnemisel kirjutage listi administraatorile – **naisorg@tpu.ee**

NAISUURIMUSE EMAILILIST

Naisuurimuse emaililist on akadeemilise suunitlusega list, kuhu on koondunud eesti nais-, mees- ja soouurijad. Seal jagatakse teavet nii rahvusvaheliste kui kohalike seminaride, konverentside ja grantide taotlemise võimaluste kohta. Samuti toimib naisuurimuse list virtuaalse arutluspaigana. List on loodud juba 1997. aastal TPÜ Naisuuringute keskuse poolt. Naisuurimuse listi administraator on Barbi Pilvre.

Kuidas liituda?

- * Saatke aadressil naisuurimus-request@lists.tpu.ee kiri, kasutades seda emaili aadressi, millega soovite listi liikmeks astuda
- * Rida **Subject** jätke **tühjaks**
- * Kirja sisuks on üks rida – **subscribe naisuurimus**
- * Listi administraator liidab teid seejärel emaililisti, selle kohta saate kirjaliku teate ka oma postkasti
- * Listi aadress on naisuurimus@lists.tpu.ee
- * Kui kirjutate sellele aadressile, edastatakse teie kiri kõigile listi liikmetele

ANDMEBAASID

ENUT peab väga oluliseks naisorganisatsioonide andmebaasi uuendamist, mida tehakse oma seminaridel organisatsioonidelt saadud teabe alusel ja ka eraldi organisatsioone küsitledes. ENUT ootab kõigilt naisorganisatsioonidelt oma asukoha, juhi ja tegevuse muudatustest teavet andmebaaside uuendamiseks. Ainult õigete andmete olemasolu korral meie andmebaasis jõuab teave teieni!

KODULEHT

ENUT-i kodulehte uuendatakse regulaarselt. ENUT-i töötajad on saanud tänu Norra infokeskuse projektile väljaõppe selles osas, milline peaks olema ideaalne kodulehekülg, kuidas ta peaks olema üles ehitatud ja millistele visuaalsetele nõuetele ta peaks vastama; samuti õppisid nad tundma erinevaid andmebaase, mis aitavad soolise võrdõiguslikkuse ja naiste võimaluste paranemisele kaasa.

Oled oodatud külastama meie kodulehte – www.enut.tpu.ee !

RAAMATUKOGU

ENUT-i raamatukogus on arvel ligi 3000 raamatut. Hetkel toimub meie raamatukogu ümber-katalogiseerimine ja selle lülitamine üle-Eestilisse elektroonilisse

raamatukogude kataloogi ELNET. See on suhteliselt aeganõudev protsess kuid väike osa ENUT-i raamatukogu raamatuid on ELNET-i kataloogis juba nähtaval. See hõlbustab meie lugejatel endale vajaliku raamatu leidmist.

Samuti toimub pidevalt meie raamatukogu täiendamine uute väljaannetega, katalogiseerimine ja klienditeenindus. Uute raamatute nimekirjaga on võimalik tutvuda meie koduleheküljel.

Raamatukogu on avatud tööpäeviti 12-16 **Astu julgelt sisse ja loe!**

ENUT-i KONTAKTANDMED

Narva mnt. 25-410
10120 Tallinn
Tel./ Fax (372) 6409 173
Email: enut@tpu.ee

ENUT on avatud E-R 12-16

Toimetus: Liina Järviste, Ilvi Jõe-Cannon, Eha Reitelmann
Küljendus: Liina Järviste
